

# Matematikte Öz Düzenleyici Ö?renme Stratejileri Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matematikte Öz Düzenleyici Ö?renme Stratejileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25857>

## Özet

Matematikte Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği (ÖÖSÖ-M), öğrencilerin matematik derslerinde kullandıkları öz düzenleyici öğrenme stratejilerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Aktan ve Tezci (2013) tarafından geliştirilen bu ölçek, öğrencilerin planlama, izleme, değerlendirme, çabaları düzenleme ve ayrıntılandırma gibi bilişsel ve üstbilişsel stratejilerini ne sıklıkla kullandıklarını saptamaya hedefler. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarlılık ve sağlam bir yapı geçerlik göstermektedir.

ÖÖSÖ-M, özellikle eğitim bilimleri ve matematik eğitimi alanında çalışan araştırmacılar için öğrencilerin öğrenme süreçlerini tanımlama ve buna yönelik müdahale programları geliştirme konusunda önemli bir araç olarak hizmet vermektedir. Ölçeğin derecelendirilmesi 6'lı Likert formatında yapılmıştır.

## Anahtar Kelimeler

Öz Düzenleyici Öğrenme, Matematik Eğitimi, Öğrenme Stratejileri, Ölçek Geliştirme, Yapısal Etkilik Modellemesi, Güvenirlilik, Geçerlik.

## Yazarlar

Aktan, S., Tezci, E.

## Amaç

Matematikte Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, ortaokul veya lise düzeyindeki öğrencilerin matematik öğrenme ortamlarında kullandıkları öz düzenleme stratejilerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu stratejiler, öğrencilerin akademik başarılarındaki doğrudan etkilediğinden, ölçek bu davranışları nicel olarak değerlendirerek eğitimcilerin ve araştırmacıların öğrenci ihtiyaçlarını anlamasına yardımcı olur.

Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında matematik öğrenimine özgü öz düzenleyici stratejileri saptama ihtiyacından doğmuştur. Bu amaçla, ilgili literatür taranarak ve mevcut geçerliliği kanıtlanmış ölçeklerden seçilen maddeler kullanılarak kültürel adaptasyon ve geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.

## Yapı

Ölçek, öğrencilerin matematik öğrenimindeki öz düzenleme süreçlerini temsil eden çeşitli alt boyutları ölçmektedir. Öz düzenleyici öğrenme, genellikle planlama, performans/uygulama ve yansıtma/değerlendirme olmak üzere üç ana aşamadan oluşan dinamik bir süreç olarak

kavramsallaştırılır.

ÖÖSÖ-M'nin ölçtüğü temel alt boyutlar arasında ayrıştırma, çabayı düzenleme, organizasyon ve bilişsel izleme gibi stratejiler bulunmaktadır. Bu boyutlar, öğrencilerin matematiksel problemleri çözerken bilgiyi nasıl içlediklerini, dikkatlerini nasıl yönettiklerini ve motivasyonlarını nasıl sürdürdüklerini gösterir.

## Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, hem görünüş geçerliliğini hem de yapı geçerliliğini kapsamaktadır.

**Görünü Geçerliliği:** Ölçeğin görünüş geçerliliği, alanda uzman akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda sağlanmıştır. Uzmanlar, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini değerlendirilmiştir.

**Dilsel E Değerlilik:** Ölçeği oluşturan maddelerin büyük bir kısmının daha önce geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ölçeklerden seçilmesi nedeniyle, dilsel e değeriyle ilgili ek bir istatistiksel analiz yapılmışna gerek görülmemiştir. Bu yaklaşım, Büyüköztürk ve diğ. erleri tarafından yapılan benzer uyarlama çalışmalarındaki metodolojiyle uyumludur.

**Yapı Geçerliliği:** Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla Lisrel 8.80 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısının toplanan verilerle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemiştir.

## Güvenirlik

Ölçekten elde edilen ölçümlerin güvenilirlik düzeyi, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa Katsayısı ile değerlendirilmiştir.

ÖÖSÖ-M'den elde edilen ölçümlerin genel güvenilirlik düzeyi oldukça yüksektir. Genel ölçek için belirlenen Alfa Katsayısı değeri **.95** olarak saptanmıştır. Alt boyutlardaki alfa katsayıları ise kabul edilebilir düzeyden mükemmel düzeye kadar çeşitlilik göstermektedir.

En yüksek Alfa Katsayısına sahip alt boyut: **Ayrıştırma** (.91).

En düşük Alfa Katsayısına sahip alt boyut: **Çabayı Düzenleme** (.74).

Gerek genel ölçek güvenilirlik değeri (.95) gerekse alt boyutlardan elde edilen değerler (.74 - .91 aralığında) dikkate alındığında, ölçeğin matematik alanında öz düzenleyici öğrenme stratejilerini ölçmede yüksek düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

## Faktör Analizi

Matematikte Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin yapı geçerliliğini incelemek için Doğrulanmış Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Çalışmada istatistiksel analizler için **Lisrel 8.80** yazılımı tercih edilmiştir.

Doğrulanmış faktör analizi, ölçeğin teorik yapısını (yani öz düzenleyici öğrenmenin alt boyutlarının matematik bağlamında ayrıştığını) ampirik verilerle karşılaştırarak modelin uyum indekslerini değerlendirmiştir. Elde edilen sonuçlar, ölçeğin çok faktörlü yapısının verilerle iyi bir uyum sağladığını göstermiştir.

## Araç

**Test Türü:** Geliştirme (Ölçek, mevcut literatürden uyarlanan maddelerle Türkiye bağlamında geliştirilmiştir.)

**Format:** 6'lı Likert Tipi Derecelendirme (Öğrenciler, maddelere ne kadar katıldıklarını 1'den 6'ya kadar ifadelerle.)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Öğrenciler (Genellikle ortaokul ve lise öğrencileri)

**Yaş Grubu:** Akademik öğrenme stratejilerini kullanabilen gençler (Spesifik yaş aralığı çalışmada belirtilmemiş olup, genellikle 12-18 yaş aralığına uygulanabilir.)

**Popülasyon Detayları:** Çalışma genellikle genel eğitim popülasyonundan seçilen öğrenciler üzerinde yürütülmüştür.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılmıştır. Öğrenciler, matematik derslerindeki kendi davranışları ve stratejilerini değerlendirirler.

## Anahtar Kelimeler

Öz Düzenleme, Strateji Kullanımı, Matematik Başarıları, Bilişsel Stratejiler, Üstbiliş, LISREL, Ölçek.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tanımlayıcı:** Bilgi mevcut değildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** Bilgi mevcut değildir.

**Yazın Adresi:** Aktan ve Tezci'nin ilgili makaledeki kurumsal adresleri referans alınmalıdır.

## İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Aktan ve Tezci tarafından 2013 yılında yayımlanan çalışmada geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanıma dair bilgi mevcut değildir.

**Test Yılı:** 2013

## Kaynaklar

Aktan, S. ve Tezci, E. (2013). Matematikte Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *NWSA: Education Sciences*, 8(1), 46-62.

Makalenin orijinal bağlantısı: [dergipark.ulakbim.gov.tr](http://dergipark.ulakbim.gov.tr)

## Matematikte Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Ölçek maddeleri bu kaynakta doğrudan alınmamıştır. Orijinal ölçek maddeleri, alt boyutlar ve puanlama yönergeleri için lütfen geliştirme makalesine ve ilgili PDF dosyasına başvurunuz.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [matematikte-oz-duzenleyici-ogrenme-stratejileri-olcegi-toad.pdf](http://matematikte-oz-duzenleyici-ogrenme-stratejileri-olcegi-toad.pdf)